

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Ncb/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4423200486
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4423200486.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, v spore žalobcu: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, proti žalovanému: BO – AGRO s.r.o., so sídlom 943 55 Bruty 113, IČO: 47 312 513, o zaplatenie 43.020,14 eura s príslušenstvom a zmluvnej pokuty, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 20Cb/69/2023, o nesúhlase Okresného súdu Nitra s postúpením sporu Okresným súdom Nové Zámky pod sp.zn. 15Cb/9/2023, takto

rozhodol:

Nesúhlas Okresného súdu Nitra s postúpením sporu vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 15Cb/9/2023 nie je dôvodný.

Príslušným súdom na konanie v obchodnoprávnom spore vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 20Cb/69/2023 je Okresný súd Nitra.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu Okresnému súdu Nové Zámky dňa 03.02.2023 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 43 020,14 eura s príslušenstvom a zmluvnej pokuty v dôsledku neplatenia nájomného s poukazom na nájomnú zmluvu č. XXXXX/XXXX-XXX-XXXXXX/XX.XX uzatvorenú medzi stranami sporu dňa 08.06.2022.

2. Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie po doručení vyjadrení strán sporu a nariadení pojednávania, ktoré bolo opakovane odročené pre neprítomnosť strán, bez jeho otvorenia, prípisom zo dňa 18.10.2023 vec postúpil Okresnému súdu Nitra ako kauzálnu príslušnému. Dôvodil ustanoveniami § 22 písm. d), § 40, § 43 ods. 1, § 471c CSP. Mal za to, že v predmetnej veci ide o obchodnoprávny spor, v ktorom doposiaľ nedošlo k jeho predbežnému prejednaniu, ani k otvoreniu pojednávania a preto v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami, vec postúpil Okresnému súdu Nitra, ktorý je namiesto všeobecného súdu žalovaného kauzálnu príslušným na prejednanie veci. O postúpení veci upovedomil strany konania.

3. Okresný súd Nitra s postúpením sporu nesúhlasil a predložil spis Krajskému súdu v Nitre ako nadriadenému súdu za účelom rozhodnutia o nesúhlase s postúpením sporu. Navrhol rozhodnúť, že nesúhlas je dôvodný a príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Nové Zámky. Vo svojom stanovisku uviedol, že keďže bol podľa predpisov účinných do 31.05.2023 vecne a miestne príslušným na prejednanie sporu Okresný súd Nové Zámky (keď kauzálna príslušnosť v obchodnoprávnych sporoch pred 01.06.2023 nebola zavedená), podľa § 471c CSP je príslušným aj na jeho dokončenie. V prejednávaní veci je totiž naplnená hypotéza stanovená v prechodnom ustanovení § 471c CSP. Takáto interpretácia je podľa neho aj v súlade s teleologickým výkladom tohto ustanovenia v spojení s § 22 CSP, a to úmyslom zákonodarcu vyjadreným v dôvodovej správe k novelizačnému zákonu č. 150/2022 Z.z.. Dodal, že vec predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre ako súdu nadriadenému v súlade s ustanovením § 34 ods. 2 písm. b) CSP, ako to vyplýva aj z uznesenia NS

SR sp.zn. 1Ndob/1/2022 zo dňa 08.02.2022, podľa ktorého nadriadeným súdom nie je ten súd, ktorý je kauzálne a funkčne príslušný na odvolacie konanie, pritom je nutné rozlišovať medzi nadriadeným a odvolacím súdom.

4. Krajský súd v Nitre ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Nové Zámky a Okresnému súdu Nitra (k odlišnému chápaniu nadriadeného a odvolacieho súdu v obchodnoprávných sporoch napr. uznesenie NS SR sp.zn. 1Ndob/1/2022 zo dňa 08.02.2022, sp.zn. 3Ndob/11/2023 zo dňa 23.08.2023), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Nitra s postúpením sporu Okresným súdom Nové Zámky nie je dôvodný a príslušným súdom na konanie v obchodnoprávnom spore vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 20Cb/69/2023 je Okresný súd Nitra.

5. Podľa § 36 ods. 1 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.

6. Podľa § 36 ods. 2 CSP, príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa § 12 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

9. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

10. Podľa § 22 CSP - Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

11. Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, sídlom Krajského súdu v Nitre je mesto Nitra; jeho obvod tvoria obvody

- a) Okresného súdu Komárno,
- b) Okresného súdu Levice,
- c) Okresného súdu Nitra,
- d) Okresného súdu Nové Zámky.

12. Podľa § 40 CSP v znení účinnom do 31.05.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

13. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 01.06.2023 do 30.06.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí.

14. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 01.07.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

15.1. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

15.2. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

16. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

17. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nové Zámky dňa 03.02.2023 domáhal od žalovaného zaplata sumy 43 020,14 eura s príslušenstvom a zmluvnej pokuty v dôsledku neplatenia nájomného s poukazom na nájomnú zmluvu č. XXXXX/XXXX-XXX-XXXXXX/XX.XX A. medzi stranami sporu dňa 08.06.2022. K žalobe pripojil nájomnú zmluvu, faktúry a upomienky. Súd uznesením zo dňa 08.02.2023 pod č.k. 15Cb/9/2023-25 uložil žalovanému povinnosť vyjadriť sa k žalobe, uviesť ďalšie skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Žalovaný dňa 27.02.2023 doručil súdu svoje vyjadrenie, na ktoré reagoval žalobca vyjadrením doručeným súdu dňa 21.03.2023. Súd prvej inštancie nariadil pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu neprítomnosti strán niekoľkokrát odročené a k jeho otvoreniu nedošlo. Následne Okresný súd Nové Zámky postúpil vec Okresnému súdu Nitra ako súdu kauzálnu príslušnému na prejednanie predmetného obchodného sporu. O postúpení zároveň upovedomil strany sporu.

19. Zásada perpetuatio fori zakotvená v ustanovení § 36 CSP je základnou procesnoprávnou zásadou založená vecnej a miestnej príslušnosti súdu. Príslušnosť súdu sa určuje podľa okolností, ktoré sú dané v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia. Kauzálna príslušnosť predstavuje v konaniach začatých za účinnosti CSP osobitný druh príslušnosti odlišný od miestnej príslušnosti, ktorú súd spolu s vecnou a funkčnou príslušnosťou skúma aj bez námietky počas celého konania. Kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd podľa § 40 CSP v znení účinnom od 01.07.2023 skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

20. Z hľadiska subjektov zúčastnených na konaní, záväzkového vzťahu, z ktorého spor vznikol a charakteru uplatnenej pohľadávky možno konštatovať, že sa jedná o obchodnoprávny spor. Žalobca podal žalobu na Okresný súd Nové Zámky dňa 03.02.2023. V čase podania žaloby tak bol Okresný súd Nové Zámky vecne a miestne príslušným súdom na prejednanie obchodnoprávneho sporu podľa právnej úpravy CSP platnej a účinnej do 31.05.2023. S účinnosťou od 01.06.2023 bola v CSP osobitne upravená kauzálna príslušnosť v obchodnoprávných sporoch, čo pre Okresný súd Nové Zámky ako súd v obvode Krajského súdu v Nitre, znamená, že na konanie v týchto sporoch je podľa § 22 písm. d) CSP príslušný už len Okresný súd Nitra.

21.1. V prípade stretu novej a starej právnej úpravy procesné právo charakterizuje princíp okamžitej aplikovateľnosti procesných noriem v zmysle ustanovenia 470 ods. 1 CSP (obdobne: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, 2. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2022, str. 1701) a procesnému právu je tento princíp natoľko vlastný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy. Platí totiž aj bez toho, aby bol výslovne vyjadrený (obdobne: Smyčková, R., Števček, M., Tomaškovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok, Komentár, 1. vydanie, Bratislava: C. H. Beck, 2017, str. 1064-1072). Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súde aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

21.2. V prípade prechodného ustanovenia § 471c CSP k úpravám účinným od 01.06.2023 sa jedná o výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy CSP a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Zo znenia ustanovenia § 471c CSP je zrejmé, že v ňom zákonodarca zachoval kauzálnu príslušnosť a ani

funkčnej príslušnosti neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (uznesenie NS SR sp.zn. 4Ndob/19/2023 zo dňa 23.08.2023). Jednotlivé druhy príslušnosti pritom nemožno stotožňovať, každý druh príslušnosti má svoj vlastný účel, samostatné kritériá jej určenia a aj osobitnú úpravu (čomu zodpovedá aj systematické delenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely). Kauzálna príslušnosť má voči ostatným druhom príslušnosti prioritnú povahu (podobne aj v uznesení NS SR sp.zn. 5Ndob/2/2019 zo dňa 29.01.2019), čo však neznamená, že by ju bolo možné vnímať ako poddruh inej príslušnosti.

22. Výkladom prechodného ustanovenia § 471c CSP s ohľadom na uvedené tak nemožno dospieť k záveru, že by v ňom bolo (v rámci vecnej alebo miestnej príslušnosti) skryto zahrnuté aj zachovanie kauzálnej príslušnosti. Pokiaľ by zákonodarca mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj kauzálnej a funkčnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo). Prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno následne odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (podobne aj v uzneseniach NS SR sp.zn. 2Ndob/10/2023 zo dňa 28.09.2023, sp.zn. 3Ndob/8/2023 zo dňa 23.08.2023, sp.zn. 4Ndob/15/2023 zo dňa 29.09.2023, sp.zn. 5Ndob/20/2023 zo dňa 10.10.2023).

23. Po začatí konania v predmetnej veci došlo v rámci súdnej reformy (od 01.06.2023) k zmene právnej úpravy zavedením kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch a v nadväznosti na to aj k zmene ustanovenia § 40 CSP. Predmetné ustanovenie v znení účinnom od 01.06.2023 do 30.06.2023 ukladalo súdu aj bez námietky skúmať vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania, pričom kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúmal iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí. S účinnosťou od 01.07.2023 bolo toto ustanovenie v časti kauzálnej príslušnosti zmenené tak, že súd skúma kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu. S ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej právnej úpravy § 40 CSP a absencii prechodného ustanovenia k jeho novelizovanému zneniu (účinnému od 01.06.2023, resp. od 01.07.2023), ktoré by *expressis verbis* riešilo túto príslušnosť aj vo vzťahu k už začatým a právoplatne neskončeným obchodnoprávnym sporom na vecne a miestne príslušných súdoch podľa predpisov účinných do 31.05.2023, je povinnosťou súdu prvej inštancie skúmať kauzálnu príslušnosť aj v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31.05.2023, pokiaľ tieto z hľadiska prejednávanej kauzy majú charakter obchodnoprávneho sporu a súčasne v nich nedošlo k otvoreniu pojednávania alebo predbežnému prejednaniu sporu.

24. V predmetnej veci Okresný súd Nové Zámky správne vzhliadol naplnenie predpokladov pre aplikáciu ustanovenia § 40 CSP v znení účinnom od 01.07.2023 a skúmal kauzálnu príslušnosť, keďže sa jedná o obchodnoprávny spor a zároveň nedošlo k otvoreniu pojednávania ani k predbežnému prejednaniu sporu. Po zistení, že v premetnom spore nie je príslušným na jeho prejednanie a rozhodnutie dospel k správne záveru o nutnosti postúpenia sporu Okresnému súdu Nitra ako súdu kauzálne príslušnému s poukazom na ustanovenia § 43 ods. 1 a § 22 písm. d) CSP).

25. Na dôvažok krajský súd dodáva, že kauzálnou príslušnosťou okresných súdov v obchodnoprávných sporoch sa zaoberal aj Krajský súd v Nitre na zasadnutí občianskoprávneho kolégia dňa 29.11.2023, kde bol hlasovaním nadpolovičnej väčšiny členov kolégia prijatý záver, že v obchodnoprávných sporoch začatých a právoplatne neskončených do 31.05.2023 na vecne a miestne príslušných súdoch v obvode Krajského súdu v Nitre je v konaniach, v ktorých ešte nedošlo k otvoreniu pojednávania alebo predbežnému prejednaniu sporu, kauzálne príslušným súdom Okresný súd Nitra.

26. S poukazom na uvedené Krajský súd v Nitre dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Nitra s postúpením sporu vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 15Cb/9/2023 nie je dôvodný a príslušným súdom na konanie v obchodnoprávnom spore vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 20Cb/69/2023 je Okresný súd Nitra.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.